

Dárek k narozeninám města. Návrat tramvají

04.07 2020 21:19, Libor Hinčica, Tramvaje

Polské město Gorzów Wielkopolski se dočkalo návratu tramvají do svých ulic. Dne 2. 7. 2020 se poprvé rozjely s cestujícími nové tramvaje Pesa Twist v rámci oslav 763. výročí založení města na obnovené trase linky číslo 1. Nevelká síť tramvají nebyla tři roky provozována v důsledku rozsáhlé rekonstrukce, jejíž dokončení se několikrát neplánovaně protáhlo.

Tramvaje tvoří kolorit Gorzówa Wielkopolského, v němž dnes žije přes 120 000 obyvatel, už od roku 1899. Tehdy bylo město ještě součástí Německa (známé jako Landsberg an der Warthe), Polsku připadlo až na základě válečných dohod o posunu hranice. V průběhu válečných let se poprvé objevila idea místní tramvajový provoz zlikvidovat a nahradit jej trolejbusy. Postupný přechod na trolejbusovou dopravu byl skutečně zahájen a od 23. 6. 1943 vyjely trolejbusy na první linku, kterou záhy doplnila v únoru 1944 i druhá trať, čímž byl přechod na trolejbusovou dopravu prakticky dokončen. Kvůli nedostatku vozidel se ale tramvaje, jejichž provoz formálně v červnu 1943 skončil, musely nadále na jedné ze dvou dřívějších tras objevovat. Když se přes město přehnala fronta, zůstalo vážně poškozeno, neboť jej sovětští vojáci z velké části (až po dobytí) vypálili. Tramvajový provoz se zastavil již 30. 1. 1945 a jeho rychlá obnova ve zdevastovaném a vylidněném městě nebyla možná. V rozhodování, zda pro budoucnost upřednostnit tramvaje nebo trolejbusy, však tramvaj vyhrála. Trolejbusy (ve smyslu vozidel), které válku přežily, byly předány do Poznaně a v Gorzówě se podařilo v roce 1947 obnovit provoz tramvají na první lince, kterou doplnila druhá trať v roce 1951. Síť se pak dočkala několikerého prodloužení a úprav, zůstala však poměrně malá s tvarem v podobě písmene ypsilon.

Po roce 2000 se opakovaně objevovaly návrhy tramvajovou dopravu ve městě zrušit. Známé jsou úvahy z roku 2007, kdy se diskutovalo o likvidaci části tramvajové trati ve prospěch vytvoření pěší zóny, anebo z roku 2011, kdy se pod záminkou vysokých nákladů generovaných zastaralým vozovým parkem hovořilo rovnou o likvidaci celé sítě. V obou případech se „svých“ tramvají zastali občané města, kteří podobným úvahám vydali rozhodnou stopku. Přesto například od 2. 1. 2012 došlo k omezení tramvajového provozu (zrušení dvou posilových linek), neboť město seškrtalo peníze na provoz tramvají.

Celkem dodala Pesa do města 14 vozů o délce 24,2 m. (foto: Pesa)

Nakonec ale došlo k zázračnému obratu (a to pod taktovkou téhož primátora města, který chtěl původně tramvaje zrušit, nicméně volby mu toto osvícení už vyhrát nepomohlo). Tramvajovou síť bylo rozhodnuto za využití dotací z EU rekonstruovat, doplnit moderními nízkopodlažními vozidly a ještě prodloužit. Z celkové délky sítě 12 km se podařilo zajistit prostředky na rekonstrukci zhruba poloviny. Dne 1. 10. 2017 byl provoz tramvají zastaven s tím, že se počítalo, že již za rok jej bude možné opět obnovit. Měla být u toho také nová vozidla v podobě tramvají Pesa Twist v tříčlánkovém provedení, kterých si město objednalo celkem 14 (s opcí na dalších 6 vozidel). Během prací se ale objevily problémy se zhotovitelem stavby. Další prodloužení si vynutily významné archeologické nálezy v oblasti.

První tramvaj Pesa Twist o délce pouhých 24,2 m došla po dohodě s městem v dubnu 2019 a dne 16. 4. 2019 absolvoval vůz na části sjízdné trasy první zkušební jízdy. Další vozy byly dodány ještě v průběhu roku 2019 (celkem za ně město vynaložilo cca 561 mil. Kč, tedy zhruba 40 mil. Kč/vůz), avšak ani odsunutý termín spuštění provozu v září 2019, se nepodařilo splnit. Tramvaje tak své stodvacáté výročí prožily ve vozovně.

Teprve dne 2. 7. 2020 se podařilo slavnostně provoz tramvají obnovit, byť prozatím jen na lince číslo 1. I na druhou větev sítě se totiž v mezičase podařily najít finanční prostředky, takže byla nedávno zahájena rekonstrukce další části sítě o délce 1,5 km, což ji ale vyřadilo z provozu.

V 12:15 se první dvě tramvaje seřadily pod místní katedrálou a v symbolickém čase 12:22 se vydaly poprvé na svou cestu městem s cestujícími. Interval je nyní ve špičku 8 minut, v sedle pak 15. Celou trasu linky číslo 1 absolvují tramvaje za 29 minut. Celkové náklady na dosud realizované projekty se vyšplhaly na přibližně 1,2 mld. Kč.

Url: Dárek k narozeninám města. Návrat tramvají